

кий) та канд. філолог. наук І. Я. Д з и р и (Київ) були присвячені висвітленню образу Б. Хмельницького у творчості Т. Шевченка та П. Білецького-Носенка.

Закриваючи міжнародний форум істориків, акад. НАН України В. А. С м о л і й особливий наголос зробив на його значенні для сучасної медієвістики. Учасники конференції, відзначив він, зуміли неупереджено, подолавши стереотипи і відступивши від політичної кон'юнктури, подивитися на події буремної епохи XVII — XVIII ст., реабілітувати в очах громадськості непересічний образ гетьмана-державотворця, сповторений свого часу на догоду ідеології, що панувала у суспільстві. Водночас в ході роботи виявилися певні лакуни у дослідженні даної проблематики. Зважаючи на це, учасники конференції ухвалили:

1. Виходячи з необхідності відновлення історичної правди про засновника Української козацької держави, щорічно проводити Всеукраїнські історичні читання під умовною назвою «Богдан Хмельницький та його доба».

2. З метою координації наукових досліджень про добу Б. Хмельницького та створення цілісного банку даних про історичні, історіографічні та джерелознавчі студії вітчизняних та зарубіжних істориків підтримати пропозицію ініціативної групи про заснування при Інституті історії України НАН України Центру наукових досліджень (ЦНД) ім. Б. Хмельницького.

3. Звернутися до Кабінету Міністрів України з пропозицією про проведення у грудні кожного року урочистостей з нагоди дня народження великого гетьмана та рекомендувати заснувати стипендії ім. Б. Хмельницького для кращих студентів історичних факультетів вузів України.

Н. О. Терентьєва (Київ).

Н. В. Шульгіна (Київ)

Міжнародна наукова конференція «Слов'янські культури і сучасна цивілізація»

3 — 5 жовтня 1995 р. в м. Софія (Болгарія) відбувалася Міжнародна наукова конференція «Слов'янські культури і сучасна цивілізація». Організаторами конференції виступили болгарський Фонд «Слов'яни» та Міжнародна асоціація по розповсюдженню слов'янських культур (МАІРСК) при ЮНЕСКО. Її робота збіглася в часі з черговим засіданням МАІРСК і проходила під патронажем ЮНЕСКО.

У конференції взяли участь 150 науковців з 9 країн (Білорусь, Болгарія, В'єтнам, Індія, Польща, Росія, Словаччина, Україна, Югославія). Це історики, філологи, мовознавці, мистецтвознавці, фольклористи, політологи, філософи — фахівці з науково-дослідних установ та навчальних закладів, представники громадських організацій, дослідних центрів. Серед учасників форуму — представники Національної Академії наук України — Інституту історії України, Інституту української археографії та Національного комітету по вивченню країн Південно-Східної Європи, а також Міжнародного слов'янського університету в Харкові, товариства «Україна — Болгарія».

Під час урочистого відкриття конференції президент Фонду «Слов'яни» проф. З. З о х а р і є в наголосив на тому, що нині слов'янство є важливою складовою частиною сучасної цивілізації, а також своєрідним мостом між різними етнокультурними колами. Він відзначив, що у 90-ті роки нашого століття значно зростає інтерес наукової громадськості до вивчення проблем взаємозв'язків слов'янських культур. Доказом цього є широке тематичне коло доповідей, представлених на конференції.

Учасників конференції привітав президент Болгарії д-р Желю Желев. Він зазначив, що слов'янський вклад в європейську цивілізацію є унікальним і вартим спеціального розгляду авторитетного міжнародного наукового форуму. Заступник голови Болгарського Національного комітету ЮНЕСКО Р. Радєв наголосив на тому, що культурний плюралізм і відкритий взаємодіючий діалог європейських культур запобігає етнічним міжусобицям. На відкритті також виступили голова Болгарської асоціації по поширенню слов'янських культур проф. М. Бичваров, посли Росії та Югославії в Болгарії.

Робота конференції відбувалася в трьох тематичних секціях.

В рамках першої виступив проф. В. Толстих (Росія), який висвітлює основні напрями розвитку культур різних цивілізацій, їх різноманітність та спільні риси. Доповідач навів яскраві приклади відкритості слов'янських культур. Проф. Є. Львова (Росія) спинилася на типологічних рисах слов'янських культур, зазначивши, що мистецтво і культура розвиваються як цілісний організм і вносять вагомий вклад у скарбницю європейської цивілізації. Доповідь проф. Ю. Красіна (Росія) була присвячена проблемам російської культури в нових цивілізаційних умовах.

Значний блок доповідей та повідомлень був присвячений історії та сучасним проблемам літератури у загальнослов'янському контексті. Значний інтерес викликали доповіді болгарських доцентів М. Каназирського «Срібне століття» російської літератури та мистецтво модернізму», Л. Терзієвської «Модернізм і сучасна українська література», Е. Лазарової «Культурне зближення поглядів і рух за слов'янську єдність (XIX — XX ст.)», Н. Велевої «Болгарська етнічна ідентичність в сучасній культурі».

Велике значення при вивченні сучасної цивілізації мають дослідження етнографічних процесів, що відбуваються у світі. Цій проблемі присвятили свої доповіді науковці з Болгарії — доц. К. Діччева «Новоболгарська культура та фольклор XIX ст.», М. Ботушарова «Слов'янські народи на шляху до сучасної музики», К. Карапетрова «Взаємовплив слов'янських співацьких шкіл». З інтересом сприйняли учасники конференції доповідь Георгія Гердєва (Болгарія) «Соціалістичний реалізм у російській літературі як соціокультурний феномен».

Жваві дискусії викликали доповіді, репрезентовані у другій тематичній секції — «Європейська культурна ідентичність і слов'янські культури». Найбільш цікавими виявилися доповіді, присвячені філософським аспектам європейської культурної ідентичності. Серед них — «Християнська філософія у православних цивілізаціях» (доц. Є. Данкова, Болгарія), «Між православ'ям та католицизмом — з ідеєю європейського єднання» (доц. А. Цонєва, Болгарія), «Язичницькі та християнські елементи у слов'янських колядних обрядах» (М. Шанц, Польща). Доц. А. Колєва-Цєнкова (Болгарія) висвітлила способи передачі інформації шляхом тексту як носія національно-культурного коду, доц. М. Дойчев (Болгарія) — проблеми залучення Болгарії та інших слов'янських держав до світової цивілізації.

Доповіді, представлені на 3-й секції, були присвячені тенденціям взаємовпливу сучасних слов'янських культур. Дискусію викликала доповідь проф. В. Волкова (Росія), який проаналізував складні шляхи розвитку культур слов'янських народів у сучасних умовах, зазначивши, що їх відрізняє великий гуманізм, віра в силу людської духовності, творче сприйняття інших культур. Проф. К. Кабашиков (Білорусь) зазначив, що слов'яни зберегли свої традиції, звичаї і фольклор, а це, безперечно, впливає на своєрідність культури кожного народу. Доповідь О. Шевченко (Україна) була присвячена історичним традиціям взаємодії української і болгарської культур.

Проф. Н. Червєняк (Словаччина) висловив думку, що такі поняття, як англофони, саксофони, слов'янофони, шкідливі для розуміння домінант відкритої культури, а центром світової культури буде країна, де

провадитиметься найбільш цікава й плідотворна робота по розповсюдженню слов'янських культур. Н. Терентьева (Україна) простежила витоки формування українських естетичних цінностей, відзначивши, що багато пам'яток української архітектури і живопису за глибиною і багатством художньо-естетичного мислення перевершують античні прототипи і дають елліністичним ідеям новий розвиток. Роль міжнародних громадських зв'язків у розповсюдженні слов'янських культур висвітлює Н. Ішуніна (Україна).

Проф. І. Конєв (Болгарія) розповів про основні напрями співробітництва Міжнародного слов'янського університету з науковими і громадськими організаціями слов'янських і неслов'янських держав. Доповідач відзначив, що зацікавленість у дослідженнях з історії і культури слов'янських народів значно зросла останнім часом, і одним з основних завдань слов'янських університетів має бути об'єднання зусиль учених, які працюють у цій галузі, та підготовка публікацій про слов'янські культури.

Проведення конференції, безперечно, сприятиме активізації науково-дослідної роботи з проблем вивчення і розповсюдження слов'янських культур. У процесі обговорення доповідей була висловлена пропозиція про розширення тематики конференції, включення до її програми доповідей про різноманітні контакти слов'янських і неслов'янських народів, роль цих контактів у взаємодії і розповсюдженні слов'янських культур.

Наступну конференцію вирішено провести у 1996 році.

Л. Д. Сакада (Київ)

До 30-річчя Українського історичного товариства (Міжнародна наукова конференція в Києві)

В заокеанських далеких світах понад три десятиліття тому почав виходити «Український історик» — науковий журнал української історіографії. Заснований 1963 р. у США молодим вченим-ентузіастом Любомиром Винаром часопис довгі роки не був добре знаним серед вітчизняної наукової громадськості. Нині він здобуває собі нових читачів і прихильників в Україні серед науковців, викладачів, студентської молоді — всіх, кого цікавлять правдиві сторінки історії своєї держави. Видає цей науковий журнал Українське історичне товариство (УІТ), засноване у 1965 р. ініціативною групою науковців діаспори, які згуртувалися навколо «Українського історика».

З 1991 р. УІТ стало відкритим і для науковців України. Воно запрошує до співпраці всіх об'єктивних дослідників, щоб об'єднаними силами розбудувати національну історіографію. У 1994 р. «Український історик» вперше був віддрукований у Києві (частиною тиражу), і відтепер він одночасно виходитиме і в США, і в нашій державі. Тираж часопису зріс із 900 — 1000 до 2000 примірників. Розповсюджує журнал в Україні фундація ім. О. Ольжича.

«Український історик» надходить в кожную європейську країну, його читають майже по всьому світу, але найбільше передплатників він має у США та Канаді. Статті з журналу реєструються у найвідоміших світових бібліографічних довідниках, таких, як «Historical Abstracts», «America: History and Life», «Bibliography of Slavic and East European Studies» та ін. З 1993 р. співредактором «Українського історика» і водночас головою осередку Українського історичного товариства в Києві став видатний український історик і археолог Михайло Брайчевський. Офіційне представництво часопису в Києві очолює історик Ігор Гирич з Інституту української археографії НАНУ. Підпредставництва «Українського історика» працюють